Advies aan B&W

Onderwerp

'Oss Innovatieve Maakstad, Economische Strategie 2026-2032 en Uitvoeringsagenda'

Datum	1 december 2025	**Naam en telefoon**	Bart van Rijkom (06 4242 3872)
Afdeling	LWE	**Portefeuillehouder**	Frank den Brok

Wat adviseer je te besluiten?

1. De raad voor te stellen 'Oss Innovatieve Maakstad, Economische Strategie 2026-2032 en Uitvoeringsagenda' vast te stellen.

Wat is de aanleiding voor dit advies & aan welke opdracht draagt dit advies bij?

Het is belangrijk om nu keuzes te maken over de economie van Oss. In onze Omgevingsvisie Gemeente Oss 2040 hebben we vier kernambities geformuleerd. Een van de kernambities is dat we een ondernemende en uitnodigende gemeente willen zijn. Een gemeente die aantrekkelijk is en blijft voor ondernemers. De huidige economische strategie van de gemeente Oss is vastgesteld in 2021 en loopt in 2025 af (dit was onderdeel van het Coalitieakkoord). De afgelopen jaren zien we aan aantal ontwikkelingen en trends die een nieuwe strategie voor de komende jaren rechtvaardigen:

- Versterken van de brede welvaart is nodig;
- Verduurzaming en toekomstbestendigheid van de economie verdient aandacht;
- We willen de duurzame groei van het bedrijfsleven stimuleren;
- De samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid (triple helix) kan versterkt worden;
- Diverse internationale ontwikkelingen die bepalend zijn voor de Europese, NL'se én Osse economie vragen om keuzes voor Oss.

Welk resultaat willen we bereiken?

Met deze Economische Strategie schetsen we een beeld over de toekomst van de Osse economie en het brede bedrijfsleven, geven we inzicht in de kansen die er voorliggen en bieden we een strategie hoe die te verzilveren. Daarmee creëren we duidelijkheid voor de markt en brengen we ook focus in het eigen werkprogramma en samenwerkingsinzet voor de komende jaren.

Met een toekomstbestendige economie die bijdraagt aan goede economische groei en ontwikkeling, waarin economische kansen die zich voordoen verzilverd worden. Dat is onze economische stip op de horizon: toekomstbestendig, ondernemend en uitnodigend. We zien als onze doelen voor de periode 2026-2032:

- Concurrentiekracht versterken
- Ondernemerschap stimuleren

Die doelen willen we bereiken door in te zetten op de volgende vijf ambities: innoveren, verduurzamen, lerende stad, ruimte voor werken en samenwerkingen versterken. We streven er naar dat Oss een innovatieve maakstad wordt.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?

1.1 De voorgaande Economische Strategie liep ten einde en was aan vernieuwing toe.

De voorgaande Economische Strategie (Moderne Maakstad Oss, 2021-2025) liep af en was aan vernieuwing toe. Anno 2025 ziet de wereld, en als gevolg daarvan de economie, er anders uit. Denk daarbij aan geopolitieke ontwikkelingen (hoge inflatie na de coronacrisis, invasie van Oekraïne door Rusland met energiecrisis als gevolg, behoefte aan meer strategische autonomie als gevolg van een veranderende wereldorde en een veranderde houding van de Verenigde Staten tegenover Europa, technologische ontwikkelingen zoals Artificial Intelligence). Door de veranderende economie vraagt dat ook nieuwe keuzes in een Economische Strategie en daaraan verbonden acties in de Uitvoeringsagenda acties van de Gemeente Oss.

1.2 Met de vaststelling van de Economische Strategie 2026-2032 voeren we een goed doordacht strategisch economisch beleid.

Onderbouwing Innovatieve Maakstad:
De Economische Strategie is tot stand gekomen op basis van een economische analyse, doorvertaling ervan, en met medewerking van diverse stakeholders (ondernemers, onderwijsinstellingen, werkgeversorganisaties, Economic Board). Ook hebben we diverse dwarsverbanden gelegd naar andere beleidsvelden (o.a. planologie, wonen, duurzaamheid, mobiliteit). We hebben de belangrijkste economische trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op Oss in kaart gebracht, net als de belangrijkste kansen om de economie te versterken (zie hiervoor hoofdstuk 2 van de Economische Strategie). Dat hebben we gedaan op basis van kwantitatieve data, kwalitatieve data en gesprekken met ondernemers(verenigingen). De keuze voor Innovatieve Maakstad is een logische en toekomstgerichte keuze:

- Dat Oss een maakstad is, staat buiten kijf. Zo'n 40 tot 50% van de circa 47.000 banen zit in typische maaksectoren als industrie, bouw en techniek. Ook in de geneesmiddelenindustrie komen veel productiebanen voor (Oss economische analyse, 2025).
- Maakindustrie doet ertoe; het is een belangrijke bron van werkgelegenheid en innovatie en een groeimotor voor de economie (CPB 2023, met verwijzing naar Kamerbrief 8 juli 2022). De rijksoverheid wil dat maakindustrie in Nederland duurzaam 10 tot 15% bijdraagt aan het bruto nationaal product (op dit moment is dat circa 12%; CBS).
- Geopolitieke ontwikkelingen vragen om meer strategische nationale autonomie. Ook overwegingen rondom duurzaamheid stimuleren de nabijheid van productie. Nabijheid betekent immers dat er minder afstanden hoeven te worden overbrugd.
- Innovatie zit in ons DNA. Denk maar aan de opkomst van de geneesmiddelenindustrie, meer dan 100 jaar geleden. Ook nu is veel inzet zichtbaar op innovatie binnen ons bedrijfsleven. Op Pivot Park, waar ruimte en faciliteiten zijn voor de farmaceutische industrie. In Dome-X, dat een

incubatorfunctie heeft voor scale- en startups. In de deelname aan innovaties in agrifood en de Brabantse aanpak circulaire bouw.

- Ook innovatie doet ertoe en kan op allerlei manieren bijdragen aan onze toekomstbestendigheid. Denk aan technologische ontwikkelingen in de bouw en installatiesector. We moeten straks met minder mensen het zelfde of meer werk doen en daarvoor hebben we innovaties die de productiviteit doen groeien nodig. Denk ook aan slimme oplossingen die bijdragen aan onze energietransitie en het omgaan met netcongestie. Of aan kennisontwikkeling die de medicijnproductie een sterke concurrentiepositie geeft.

Inhoud Economische Strategie (Beknopt):

De Economische Strategie Oss Innovatieve Maakstad is verder uitgewerkt in vijf ambities (zie hoofdstuk 3 van de Economische Strategie), die de belangrijkste inzet van de Gemeente Oss op economisch vlak weergeven. De ambities zijn als volgt:

1. **Innoveren:** we faciliteren en stimuleren de innovatiekracht van onze ondernemingen, de uitbouw van onze ecosystemen en het aantrekken van kennisintensieve bedrijvigheid en talent.
2. **Verduurzamen:** we zetten ons in voor verduurzaming van het ondernemersklimaat, onze ondernemingen en onze werklocaties. We werken als gemeente aan verduurzaming van de eigen organisatie.
3. **Lerende stad:** met onze triple helix streven we naar een wendbare, veerkrachtige en mensgerichte arbeidsmarkt die past bij onze economische ambities.
4. **Ruimte voor werken**: we optimaliseren het ruimtegebruik op bestaande locaties, streven naar het 'juiste bedrijf op de juiste plek' en werken – in de regio – aan nieuwe werklocaties en voldoende beschikbare aansluitcapaciteit op het elektriciteitsnet.
5. **Samenwerken versterken:** we zetten de samenwerkingen binnen onze gemeente en regio voort en versterken met name onze (inter)nationale samenwerking.

Uitvoeringsagenda (beknopt):

Aan de Economische Strategie is ook een Uitvoeringsagenda verbonden (zie hoofdstuk 4 van de Economische Strategie). Voor de vijf bovenstaande ambities zijn ook acties geformuleerd die het Team Economische Zaken komende jaren gaat uitvoeren. Enkele (maar niet uitsluitend de onderstaande) acties zijn:

- Onderzoeken & in kaart brengen van de behoefte van innovatiemilieus
- Uitvoering van de acties van de Koersnota Circulaire Economie
- Uitvoering van de acties van het Arbeidsmarktbeleid Oss 'Van Werkvloer tot Wereldstad'
- Aantrekken en vasthouden van talent en kenniswerkers
- Versterking organisatiegraad
- Verder uitwerken van het Ondernemersfonds
- Opstellen Visie & Beleid voor de bedrijventerreinen (met diverse onderdelen)
- Meewerken aan oplossingen voor netcongestie
- Opstellen Uitvoeringsplan Toekomstperspectief Haven
- Opstellen programma vrijetijdseconomie

- Onderzoeken potentie voor werken in de wijk
- Uitbouwen van de gebiedsmarketingorganisatie 'Oss en Partners'
- Economische Analyse (bijlage Economische Strategie) actueel houden en daarop sturen

1.3 De Economische Strategie is ter advisering voorgelegd aan de Economic Board en hierover adviseerde zij positief

In de vergadering van 5 november 2025 is door Economic Board, onze gesprekspartner bij lokale economische vraagstukken en ambities op het snijvlak van bedrijfsleven en overheid, positief geadviseerd op de Economische Strategie. Dit betekent feitelijk dat zij de geformuleerde strategie en de daarbij horende acties onderschrijven (behoudens wijzigingen die in dit overleg en nadien schriftelijk gedeeld zijn verwerkt worden, en dat is het geval). Dit draagvlak is belangrijk, want de Economische Strategie is mede bedoeld om onze lokale economie sterk te houden, concurrerend te zijn en te blijven, draagt bij aan de brede welvaart en stimuleert het ondernemerschap. Het georganiseerde bedrijfsleven is dus een belangrijke stakeholder in dit proces. Tijdens de vergadering van 24 november 2025 is door de Economic Board akkoord gegeven op de Economische Strategie en de Uitvoeringsagenda, mede hierom bieden wij deze nu aan uw gemeenteraad aan.

1.4 De Economische Strategie is in lijn met de bepalingen zoals opgenomen in de Omgevingsvisie Oss 2025.

In onze Omgevingsvisie Gemeente Oss 2040 hebben we vier kernambities geformuleerd. Een van de kernambities is dat we een ondernemende en uitnodigende gemeente willen zijn. Een gemeente die aantrekkelijk is en blijft voor ondernemers. Met een toekomst-bestendige economie. De Economische Strategie 2026-2032 is in lijn met de bepalingen van de Omgevingsvisie. Om een paar voorbeelden te noemen:

- We hebben de ambitie om in 2050 een energieneutrale klimaatbestendige en circulaire gemeente te zijn (Omgevingsvisie 2040). Daarom gaan we in de economische strategie verder in op verduurzaming, klimaat en circulaire economie op bedrijventerreinen, en verwijzen we ook naar de Koersnota Circulaire Economie.
- In de recent vastgestelde Omgevingsvisie Oss 2025, onderkennen we het belang van onze haven. Zo spreken we over een multimodaal ontsloten netwerkstad met meerdere treinstations, een volwaardige haven, directe aansluiting op de A59/A50 en hieraan gekoppeld het aantrekkelijke vestigingsklimaat voor bedrijven en inwoners. Aan de haven wordt ook aandacht besteed in de Economische Strategie, in lijn met het Toekomstperspectief Haven Oss (onlangs vastgesteld door uw raad).
- Hetzelfde geldt voor links naar de Koersnota Circulaire Economie, het Arbeidsmarktbeleid de Koersnota Stadshart.

Wat zijn de tegenargumenten of risico's?

1.1 Er kunnen zich in de nabije toekomst ontwikkelingen voordoen, die ervoor zorgen dat de Economische Strategie niet meer helemaal actueel is

Economische ontwikkelingen zijn onzeker en aan veranderingen onderhevig die bepaald worden door externe factoren. Door deze veranderingen kan het bestaan dat de economische strategie zijn actualiteit verliest. Dit risico wordt deels geborgd doordat er in de economische strategie aandacht is voor verstandige economische keuzes op de lange termijn (zoals innovatie om toekomstige arbeidstekorten tegen te gaan en de groei van de arbeidsproductiviteit).

1.2 Het succes van de Economische Strategie en de Uitvoeringsagenda is mede afhankelijk van de samenwerking met diverse stakeholders.

Economie maken we niet als gemeente alleen; het wordt inhoud gegeven door ondernemers en werknemers, samen met mensen die werken bij kennisinstellingen, verschillende overheden (zoals de Gemeente Oss) en diverse stakeholders. Het succes van de Economische Strategie en de Uitvoeringsagenda is mede afhankelijk van samenwerking. Mede daarom hebben we in de Economische Strategie ook gekeken naar de rol die was als gemeente hierbij kunnen spelen.

1.3 Voor de uitvoering van het uitvoeringsprogramma is geld nodig

De meeste acties uit de uitvoeringsagenda kunnen uitgevoerd worden met capaciteit van de ambtelijke organisatie, maar een paar acties uit het uitvoeringsagenda vragen ook om investeringen (zie hieronder 'waar moeten we rekening mee houden'). Ook zijn er enkele acties en maatregelen met minder impact, die relatief minder kosten met zich meebrengen.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Communicatie: Meerdere stakeholders zijn betrokken in het proces van totstandkoming van de Economische Strategie. Tijdens de Podiumbijeenkomst van 13 november 2025 gaven we nog een toelichting op de Economische Strategie en was er nog ruimte voor het stellen van vragen.

Na vaststelling van de Economische Strategie publiceren we uw besluit in het weekblad en op de gemeentelijke website. Ook brengen we de stakeholders die hun inbreng hebben gehad in het traject op de hoogte. Ook is de Economic Board 'Kracht van Oss' geconsulteerd bij de totstandkoming van dit document en op de hoogte van dit traject richting de gemeenteraad.

b. Financiële gevolgen
De acties zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma vergen in enkele gevallen investeringen. Deze worden gedekt uit het bestaande budget voor economie. Als dit in de toekomst niet toereikend blijkt, zullen we hier een voorstel voor doen aan het College van B&W.

c. Overlegd met:
- Diverse stakeholders in de gemeente en de regio
- 'Kracht van Oss' Economic Board

Bijlagen

1. Economische Strategie ‘Oss Innovatieve Maakstad’ en Uitvoeringagenda 2026-2032, incl. bijlage
2. Concept-Raadsvoorstel Economische Strategie & Uitvoeringsagenda
3. Concept-Raadsbesluit Economische Strategie & Uitvoeringsagenda

Samenvatting

Met de Economische Strategienota zet de gemeente Oss in op een sterke economie als fundament voor onze brede welvaart. We willen concurrerend zijn en blijven, de economische kansen voor Oss verzilveren en ondernemerschap stimuleren. Voor het opstellen van de strategie is een economische analyse uitgevoerd en is gekeken naar wereldwijde, nationale en regionale trends en ontwikkelingen. Bedrijfsleven, onderwijs en andere partijen in Oss zijn betrokken bij de totstandkoming. De economische strategie van Innovatieve Maakstad sluit aan op bestaand beleid zoals de Omgevingsvisie, en werkt door in de strategie voor de arbeidsmarkt, werklocaties, woningbouw en voorzieningen, infrastructuur en mobiliteit, cultuur en evenementen, recreatie en toerisme en de samenwerkingsverbanden waarin we als gemeente actief zijn. De strategie geeft duidelijkheid aan ons en onze partners en richting in de keuzes die we moeten maken.